

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΛΙΔΑ	ΘΕΜΑ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΓΝΩΜΕΣ	ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
----------------	------	----------	--------------	--------	--------	------------

Τελεσίγραφο της τρόικας για μέτρα 22 δισ. ευρώ

Δεν θα δοθεί η επόμενη δόση του δανείου αν δεν υπάρξει σαφές σχέδιο περικοπών

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΖΗΡΑ**

Τελεσίγραφο προς το οικονομικό επιτελείο έχει στείλει η τρόικα ότι θα πρέπει να έχει ετοιμάσει εντός των προβλεπόμενων από το Μνημόνιο χρονοδιαγραμμάτων, το πακέτο των μέτρων ύψους 22 δισ. ευρώ για τη μείωση του ελλείμματος την περίοδο 2012 - 2015. Για την τρόικα η κατάρτιση ενός σαφούς, δεσμευτικού και ποσοτικοποιημένου σχεδίου είναι εκ των ων ουκ άνευ για την εκταμίευση της επόμενης δόσης του δανείου των 110 δισ. ευρώ. Είναι ενδεικτική η απάντηση που έδωσε στέλεχος της τρόικας σε αρμόδιο παράγοντα του Γενικού Λογιστηρίου όταν τον έθεσε, μεταξύ αστείου και σοβαρού, το ερώτημα τι θα γίνει σε περίπτωση που η κυβέρνηση δεν προ-

Σοκ υπέστησαν οι υπουργοί όταν έμαθαν ότι το σχέδιο πρέπει να καταρτισθεί έως το τέλος Μαρτίου.

λάβει να ολοκληρώσει έγκαιρα την κατάρτιση του Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού Πλαισίου της επόμενης τετραετίας. «Να θυμάσαι ότι δεν υπάρχει μισή δόση. Υπάρχει η ολόκληρη ή καθόλου δόση».

Η στάση της τρόικας έχει σκληρύνει το τελευταίο διάστημα. Κατ' αρχάς, γιατί εξαντλήθηκε η περίοδος ανοχής που δείχνει το ΔΝΤ κατά την πρώτη περίοδο εφαρμογής προγραμμάτων διάσωσης. Δεύτερον, γιατί θεωρούν ότι η κυβέρνηση έχει μειώσει επικίνδυνα τους ρυθμούς υλοποίησης του Μνημονίου. Οι παλινωδίες που καταγράφηκαν στη διάρκεια των δύο τελευταίων αξιολογήσεων (τον Νοέμβριο και τον Δεκέμβριο) με αποκορύφωμα την υπόθεση των 50 δισ. ευρώ από αποκρατικοποιήσεις, καθώς και η ολιγωρία, οι καθυστερήσεις και οι εκπτώσεις σε κρίσιμες διαρθρωτικές αλλαγές έχουν ενισχύσει τις αμφιβολίες της τρόικας για την αποφασιστικότητα της κυβέρνησης να εφαρμόσει το Μνημόνιο.

Σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα του Μνημονίου, το Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο πρέπει να καταρτισθεί έως το τέλος Μαρτίου, να εγκριθεί από το υπουργικό συμβούλιο ως τα μέσα Απριλίου και στη συνέχεια, αφού πάρει το πράσινο φως από την τρόικα, να κατατεθεί προς ψήφιση στη Βουλή, μέχρι τις 15 Μαΐου.

Μόνο το ασφυκτικό χρονοδιάγραμμα αρκεί για να προκαλέσει ισχυρό πονοκέφαλο. Οι υπουργοί, πάντως, οι οποίοι συναντήθηκαν την προηγούμενη εβδομάδα με τον υ-

πουργό Οικονομικών κ. Γ. Παπακωνσταντίνου υπέστησαν σοκ. Σύμφωνα με στέλεχος του οικονομικού επιτελείου που συμμετείχε σε αυτές τις συναντήσεις, «κάποιοι από αυτούς έδειχναν μόλις τώρα να συνειδητοποιούν το μέγεθος της προσαρμογής που πρέπει να επιτευχθεί».

Η αριθμητική που τους παρουσίασε ήταν απλή: Οι δαπάνες της γενικής κυβέρνησης ανέρχονται σε 115 δισ. ευρώ. Τα έσοδα ανέρχονται σε 95 δισ. Έως το τέλος του 2015 η διαφορά πρέπει να μειωθεί, από 25 δισ. ευρώ σήμερα, σε 3 δισ. ευρώ. Η μείωση της διαφοράς πρέπει να επιτευχθεί κατά τα δύο τρίτα από περικοπή δαπανών (14,5 δισ. ευρώ) και κατά το ένα τρίτο από αύξηση των εσόδων. Ο καθένας πρέπει να συμβάλει, ανάλογα με τις δαπάνες που διαχειρίζονται το υπουργείο του και οι εποπτευόμενοι από αυτό φορείς. Το κύριο βάρος πέφτει στα υπουργεία Εργασίας, Υγείας, Παιδείας και Αμυνας. Το υπουργείο Εργασίας για παράδειγμα και οι εποπτευόμενοι από αυτό φορείς (μεταξύ των οποίων τα ασφαλιστικά Ταμεία) δαπανούν ετησίως 42 δισ. ευρώ, σχεδόν το 1/3 των συνολικών δαπανών του στενού και του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Η συνεισφορά του στη δημοσιονομική προσαρμογή πρέπει να είναι ανάλογη.

Κάποιοι υπουργοί έδειξαν να καταλαβαίνουν και υποσχέθηκαν να βοηθήσουν. Κάποιοι άλλοι, υποστήριξαν ότι περικοπές χωρίς ανάπτυξη είναι αδιέξοδο. «Μα η ανάπτυξη έχει υπολογιστεί. Αυτά τα μέτρα απαιτούνται πέραν της ανάπτυξης», απάντησε ο κ. Παπακωνσταντίνου.

Από αυτή την εβδομάδα σε κάθε υπουργείο θα συγκροτηθεί μια ομάδα από στελέχη του, υπαλλήλους του υπουργείου Οικονομικών, ένα μέλος του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνομόνων και ειδικούς των πέντε ελεγκτικών εταιρειών που έχουν προσληφθεί από το Γενικό Λογιστήριο για να συμβάλουν στην αξιολόγηση των δημοσίων δαπανών. Οι ομάδες αυτές θα μελετήσουν τις κατηγορίες των δαπανών (μισθοδοσία, λειτουργικά έξοδα, κοινωνικές μεταβιβάσεις κ.λπ.) και θα προτείνουν συγκεκριμένες περικοπές από κάθε κατηγορία, έως ότου φτάσουν στον μαγικό αριθμό των 22 δισ. ευρώ για την ερχόμενη τετραετία.

Στη συνέχεια η κυβέρνηση θα πρέπει να πάρει την πολιτική απόφαση για την τελική κατανομή των περικοπών από κάθε υπουργείο ή δράση, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο θα γίνουν. Οπως έλεγε υπηρεσιακός παράγοντας του ΓΛΚ, μείωση μισθολογικού κόστους μπορεί να σημαίνει μείωση μισθών ή και μείωση προσωπικού. Η κυβέρνηση θα πρέπει να επιλέξει μεταξύ των δύο ή και τα δύο.

project του Ελληνικού. Οι συζητήσεις σε διακρατικό επίπεδο με το Κατάρ συνεχίζονται και υπάρχει αισιοδοξία ότι θα προκύψει συμφωνία για επενδύσεις ύψους 5 έως 7 δισ. ευρώ.

Επίσης, υπάρχουν ακόμα 13 ακίνητα που έχουν ήδη αποκτηθεί από την Ελληνική και θεωρούνται η πρώτη «μαγιά» μαζί με το Ελληνικό. Από εκεί και πέρα, το προσεχές διάστημα θα προ-

Η αξιοποίηση των ακινήτων είναι το «νούμερο 1» ζητούμενο για την επίτευξη του στόχου έως το 2013.

σληφθούν οι σύμβουλοι που θα δημιουργήσουν το χαρτοφυλάκιο των ακινήτων του Δημοσίου σε δύο στάδια. Τον Ιούνιο θα είναι έτοιμο το πρώτο μέρος και τον Δεκέμβριο, το δεύτερο. Το όφελος που μπορεί να προκύψει από το σύνολο των ακινήτων είναι ακόμη άγνωστο. Για φέτος προβλέπεται:

1. Η πώληση του καζίνο της Πάρνηθας, με προσδοκώμενο όφελος 120 - 150 εκατ. ευρώ.

2. Η χρονική επέκταση της σύμβασης παραχώρησης για τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών «Ελ. Βενιζέλος». Το

Αμφιβάλλει η τρόικα για την αποφασιστικότητα της κυβέρνησης να εφαρμόσει το Μνημόνιο και σκληραίνει τη στάση της, απειλώντας με την επόμενη δόση του δανείου.

Αναζητώντας τη μέση λύση

Το μήνυμα ότι η εξεύρεση μιας μέσης λύσης, μιας, δηλαδή, κοινά αποδεκτής ρύθμισης για το Σύμφωνο Ανταγωνιστικότητας και τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης είναι εφικτή, έστειλε από το Ελσίνκι ο πρόεδρος της Ν.Δ. κ. Αντ. Σαμαράς. Αμέσως μετά την ολοκλήρωση της Συνόδου του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, ο κ. Σαμαράς υποστήριξε ότι «ήδη διαμορφώνονται εναλλακτικές προτάσεις, πολύ πιο ρεαλιστικές από την αρχική». «Είμαστε σε κοινή προσπάθεια με πολλούς άλλους ηγέτες για την εξεύρεση μιας αληθινής διεξόδου, μιας αληθινής ευρωπαϊκής λύσης», προσέθεσε ο πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας εκφράζοντας την αισιοδοξία του ότι, εν τέλει, θα επιτευχθεί ένα ευρωπαϊκό consensus. Ο κ. Σαμαράς αναφέρθηκε και στην κατ' ιδίαν συνάντηση που είχε με τον εντολοδόχο πρωθυπουργό της Ιρλανδίας Εντα Κένι, δηλώνοντας ότι αμφότερες οι χώρες αντιμετωπίζουν ένα Μνημόνιο και επιμένουν -τουλάχιστον η Ν.Δ.- στην πολιτική της χαμηλής φορολογίας και της ανάπτυξης. «Η Ιρλανδία το πράττει, ας γίνει επιτέλους και στην Ελλάδα», σημείωσε ο κ. Σαμαράς. Τη σύννομη της ευρωπαϊκής κεντροδεξιάς απασχόλησαν και οι εξελίξεις στη Βόρεια Αφρική και τη Μέση Ανατολή, με τον κ. Σαμαρά να εκφράζει την ανησυχία του για τις εξελίξεις.

Η «μεικτή» γερμανική πρόταση

Οι ηγέτες της ευρωπαϊκής Κεντροδεξιάς υιοθέτησαν την Παρασκευή στο Ελσίνκι, στη σύννομη κορυφή του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος, ένα σχέδιο πέντε σημείων, που αποτυπώνει στη θέση τους εν όψει της συνόδου κορυφής της Ευρωζώνης στις 11 Μαρτίου, όστις Βρυξέλλες. Το σχέδιο, το οποίο προτείνει συμφωνία σε μια συνεκτική στρατηγική για τη δημοσιονομική σταθερότητα, την ανάπτυξη και την αύξηση της απασχόλησης στην Ευρώπη, έχει στο επίκεντρό του το Σύμφωνο Ανταγωνιστικότητας που προτείνει η Γερμανίδα καγκελάρια Άγκελα Μέρκελ.

Οι ηγέτες του ΕΛΚ τάχθηκαν, επίσης, υπέρ της ενίσχυσης των μέσων του προσωρινού μηχανισμού στήριξης (EFSF), ενώ επανέφεραν στο επίκεντρο της συζήτησης τη συμμετοχή των ιδιωτών επενδυτών στο ενδεχόμενο διάσωσης από τον μόνιμο μηχανισμό (ESM) μιας χώρας-μέλους της Ευρωζώνης.

«Στο σχέδιο που υιοθετήσαμε, υπογραμμίζουμε τη σημασία που έχει να διατυπώσουμε ένα Σύμφωνο Ανταγωνιστικότητας που θα δώσει ώθηση στην ανάπτυξη στην Ευρώπη», δήλωσε ο πρόεδρος του ΕΛΚ Βίλφριντ Μαρτένς.

Η πρόταση του ΕΛΚ κάνει λόγο για διαρθρωτικές αλλαγές και δημοσιονομική προσαρμογή, καθώς και για την ανάγκη «οι χώρες-μέλη της Ευρωζώνης να είναι έτοιμες να θέσουν όλα τα μέτρα που λαμβάνουν σε ανάλυση και κρίση, ακόμη κι αν πρόκειται για μέτρα που εμπίπτουν στην εθνική δικαιοδοσία». Το ΕΛΚ θεωρεί ότι θα πρέπει να επιτευχθεί συμφωνία σε «άμεσα μέτρα, που θα εγγυηθούν την οικονομική σταθερότητα

στην Ευρωζώνη, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων που χρειάζονται ώστε ο προσωρινός μηχανισμός στήριξης (EFSM) να ενισχυθεί και να επιβεβαιωθεί η αποτελεσματικότητά του σε περίπτωση ανάγκης». Το ΕΛΚ σημειώνει ότι τα κράτη-μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν την προσπάθεια δημοσιονομικής εξυγίανσης, «ενηθαρρύνει, όμως, την περιοδική επανεξέταση της ευρωπαϊκής και διεθνούς βοήθειας, που είναι πιθανόν να οδηγήσουν σε πιθανές αναθεωρήσεις των πακέτων που υλοποιούνται. Αυτό μπορεί να επιδιωχθεί όταν επι-

Η εισήγηση της κ. Μέρκελ στη Σύνοδο του ΕΛΚ στο Ελσίνκι και οι αποφάσεις των σοσιαλιστών στην Αθήνα.

τευκθούν συγκεκριμένοι στόχοι. Πιθανά μέτρα που διασφαλίζουν τη συνέχεια της επιτυχούς υλοποίησης του ελληνικού και του ιρλανδικού προγράμματος υπόκεινται στην ίδια κατηγορία», αναφέρει η πρόταση του ΕΛΚ, η οποία εμμέσως πλην σαφώς απαιτά και στο αίτημα που έθεσε ο νεοεκλεγείς πρωθυπουργός της Ιρλανδίας, Εντα Κένι, για μείωση των επιτοκίων του ιρλανδικού δανείου, αίτημα το οποίο μάλλον χλιαρά υποδέχθηκαν οι κεντροδεξιοί ηγέτες.

Στο Ελσίνκι, η καγκελάρια Μέρκελ άφησε εκ νέου ένα παράθυρο ανοικτό για τη δυνατότητα του νέου μηχανισμού στήριξης ESM, που θα λειτουργήσει από το 2013, να αγοράζει ομόλογα των χωρών-μελών της Ευρωζώ-

νης. Σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό ενημερωτικό ιστότοπο Euroserver, η κ. Μέρκελ εμφανίστηκε αρνητική σε ό, τι αφορά τη δυνατότητα του EFSM να αγοράζει ομόλογα των χωρών-μελών της Ευρωζώνης, δεν το απέκλεισε, όμως, για τον μόνιμο μηχανισμό στήριξης που θα τεθεί σε λειτουργία από το 2013: «Θεωρώ ότι τα πράγματα είναι διαφορετικά για τον ESM», είπε την Παρασκευή. Ενδιαφέρον έχει πάντως, και το ότι οι κεντροδεξιοί ηγέτες επαναφέρουν το ζήτημα της συμμετοχής των ιδιωτών επενδυτών στο κόστος διάσωσης μιας χώρας μέσω του ESM, τονίζοντας ότι η συμφωνία που θα επιτευχθεί θα πρέπει να διευκρινίζει τις λεπτομέρειες αυτές.

Οι σοσιαλιστές

Στη συνεδρίαση του Ευρωπαϊκού Σοσιαλιστικού Κόμματος στην Αθήνα, ο πρόεδρος του κ. Ρασμούσεν κάλεσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αφ' ενός μεν να αυξήσει τα μέσα του χρηματοδοτικού μηχανισμού, αφ' ετέρου δε να μειώσει τα επιτόκια στα δάνεια της Ελλάδας και της Ιρλανδίας.

Ο κ. Παπανδρέου τόνισε ότι «η Ευρώπη κυριαρχείται από συντηρητικές δυνάμεις», οι οποίες αρνούνται να εξαγάγουν τα προφανή συμπεράσματα για τα αίτια και την ένταση της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης», ενώ υπογράμμισε ότι δεν μπορούμε να αντιμετωπίσουμε την κρίση μόνο με δημοσιονομική προσαρμογή. «Εμείς έχουμε το βάρος να κάνουμε τεράστιες αλλαγές στην Ελλάδα, αλλά γριζούμε ότι και αυτές οι αλλαγές έχουν τα όριά τους, εάν δεν γίνουν και στην Ευρώπη μεγάλες αλλαγές», είπε ο πρωθυπουργός.

ΠΑΝΑΓΗΣ ΓΑΛΙΑΤΣΑΤΟΣ

Το σχέδιο του υπ. Οικονομικών για τα έσοδα της πρώτης διετίας

Του **ΣΩΤΗΡΗ ΝΙΚΑ**

Ο κ. Γιώργος Παπακωνσταντίνου και οι επιτελείς του δεν έχουν και πολλά περιθώρια κινήσεων. Αν θέλουν να κερδίσουν το στοίχημα του 2013 και του 2015, σε επίπεδο εσόδων, θα πρέπει να «επενδύσουν» στην αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας, στην αποκρτικοποίηση επιχειρήσεων του ευρύτερου Δηόιου και στις συμβάσεις παραχώρησης, για να βρουν τα 15 δισ. ευρώ που χρειάζονται έως το 2013. Κι αυτό θα κάνουν. Σε δεύτερη φάση και όταν το κλίμα θα έχει βελτιωθεί στις αγορές, η κυβέρνηση θα εξετάσει το ενδεχόμενο να αξιοποιήσει τις συμμετοχές του κράτους σε τράπεζες και άλλες επιχειρήσεις, όπως ο ΟΠΑΠ.

Μετά την ανακοίνωση, λοιπόν, των περιθώριων 50 δισ. ευρώ έως το 2015 και αφού «καταλάγιασε» ο θόρυβος που προκλήθηκε γύρω από το θέμα, το υπουργείο Οικονομικών προχωρεί τώρα στην κατάρτιση του σχεδίου για να επιτύχει τον πρώτο και κρίσιμότερο στόχο: τα 15 δισ. έως το 2013.

Στο πλαίσιο αυτό, η αξιοποίηση των ακινήτων είναι το «νούμερο ένα» ζητούμενο αυτή τη στιγμή. Πιθανότατα εντός της εβδομάδας να ανακοινωθούν οι σύμβουλοι του Δημοσίου για το

σληφθούν οι σύμβουλοι που θα δημιουργήσουν το χαρτοφυλάκιο των ακινήτων του Δημοσίου σε δύο στάδια. Τον Ιούνιο θα είναι έτοιμο το πρώτο μέρος και τον Δεκέμβριο, το δεύτερο. Το όφελος που μπορεί να προκύψει από το σύνολο των ακινήτων είναι ακόμη άγνωστο. Για φέτος προβλέπεται:

1. Η πώληση του καζίνο της Πάρνηθας, με προσδοκώμενο όφελος 120 - 150 εκατ. ευρώ.

2. Η χρονική επέκταση της σύμβασης παραχώρησης για τον Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών «Ελ. Βενιζέλος». Το

Σε δύο φάσεις θα εξελιχθεί η προσπάθεια του κ. Παπακωνσταντίνου να κερδίσει το στοίχημα των εσόδων. Ο πρωθυπουργός έχει ενημερωθεί σχετικά.

υπουργείο Οικονομικών ετοιμάζεται να προσλάβει συμβούλους για να αποτιμήσουν το όφελος, που εκτιμάται αυτή τη στιγμή σε τουλάχιστον 200 - 300 εκατ. ευρώ.

3. Το τρίτο τρίμηνο προβλέπεται η αποκρτικοποίηση των Ελληνικών Αμυντικών Συστημάτων, με τη διάθεση έως και 65% του μετοχικού κεφαλαίου τους. Πρόβλεψη για έσοδα δεν υπάρχει. Φαίνεται, όμως, να υπάρχει ενδιαφέρον από την αμερικανική εταιρεία ΑΤΚ, χωρίς, ωστόσο, να έχει λάβει επίσημη μορφή.

4. Η μετοχοποίηση των κρατικών λαχείων. Θα επιδιωχθεί η προείσπραξη εσόδων για περίοδο που μπορεί να φτάσει και τα 25 χρόνια. Με αντίστοιχο τρόπο αναμένεται να κινηθεί το υπουργείο και για τα μελλοντικά έσοδα από τους αυτοκινητόδρομους και τον ορυκτό πλούτο, αλλά κατά πάσα πιθανότητα όχι φέτος.

5. Η πώληση του 30% της ΔΕΠΑ, με τα έσοδα να εκτιμώνται σε 170 - 220 εκατ. ευρώ.

6. Η πλήρης αποκρτικοποίηση της ΛΑΡΚΟ.

7. Η πώληση του 49% της ΤΡΑΙΝΟΣΕ, αφού πρώτα εξυγιανθεί οικονομικά. Το όφελος θα είναι της τάξης των 10 - 35 εκατ. ευρώ.

8. Η σύναψη σύμβασης παραχώρησης της Εγνατίας Οδού.

9. Η αξιοποίηση του φάσματος συχνοτήτων. Μία διαδικασία που μπορεί να αποδώσει περί τα 250 - 300 εκατ. ευρώ.

10. Η ανανέωση των αδειών που έχει ο ΟΠΑΠ. Επίσης, στα έσοδα του προγράμματος αποκρτικοποίησής θα περιληφθούν και εκείνα από τα χερά παιχνίδια.

Πέραν αυτών που θα πρέπει να γίνουν φέτος, η κυβέρνηση ετοιμάζει και σχέδιο αξιοποίησης των 12 λιμένων και των περίπου 900 μαρινών της χώρας, αλλά και των περιφερειακών αεροδρομίων. Από όλα τα παραπάνω προσδοκώμενα έσοδα γίνεται αντιληπτό ότι εάν δεν προχωρήσει η εκτεταμένη αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας, τα 15 δισ. ευρώ δεν θα βρεθούν εύκολα έως το 2013.

Στο απότερο μέλλον και με την κυβέρνηση να εξετάζει «συντηρητικά και προσεκτικά» τις περιπτώσεις αυτές, θα εξετασθεί και η αξιοποίηση των κρατικών τραπεζών (Τ.Τ., ΑΤΕ, Τράπεζα Αττικής και Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων), αλλά και επιχειρήσεων όπως ο ΟΠΑΠ, η ΔΕΗ, ο ΟΤΕ, οι αστικές συγκοινωνίες, η ΕΥΔΑΠ, η ΕΥΑΘ κ.λπ.

«Αναδιάρθρωση το συντομότερο δυνατόν»

Ο οικονομολόγος του ινστιτούτου Bruegel, Ζολτ Νταρβάς, δηλώνει στην «Κ» ότι το ελληνικό χρέος δεν είναι διαχειρίσιμο

Της ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ ΣΚΟΚΟΥ

Καθώς ολοένα περισσότεροι αναλυτές τάσσονται υπέρ της αναδιάρθρωσης του ελληνικού χρέους, ένας από τους λίγους που έχει μελετήσει τα ελληνικά στοιχεία και γνωρίζει καλά τα ευρωπαϊκά δεδομένα παραθέτει τις σημαντικές προϋποθέσεις μιας τέτοιας απόφασης. Πεισιγμένος ότι το ελληνικό δημόσιο χρέος δεν είναι διαχειρίσιμο, ο οικονομολόγος του ινστιτούτου Bruegel, Ζολτ Νταρβάς, δηλώνει στην «Κ» ότι η αναδιάρθρωση πρέπει να γίνει «το συντομότερο δυνατόν, εντός του δευτέρου εξαμήνου του έτους». Η πρόταση του κ. Νταρβάς, που συνέταξε με τον διευθυντή του Bruegel Ζαν Πι-Ζανί Φερί και τον επικεφαλής οικονομολόγο του Αντρέ Σαπίρ, έλαβε μεγάλη δημοσιότητα στους ευρωπαϊκούς κύκλους, και μόλις την Παρασκευή το περιοδικό Economist παρέπεμπε σε αυτήν, εκτιμώντας ότι η Ε. Ε. θα πρέπει να αποδεχθεί τις συνέπειες μιας ελ-

Προϋπόθεση είναι να γίνει παράλληλα με τη στήριξη του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος, ώστε να αποτραπεί μετάδοση της κρίσης.

ληνικής χρεοκοπίας. Όπως τονίζει όμως ο κ. Νταρβάς, η αναδιάρθρωση πρέπει να γίνει παράλληλα με τη στήριξη του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος και την τόνωση της ανάπτυξης. Ιδιαίτερα το πρώτο είναι κρίσιμο, ώστε να αποτραπεί ο κίνδυνος μετάδοσης της κρίσης σε άλλες χώρες της Ευρωζώνης. Όπως εξηγεί στην «Κ», πρώτα πρέπει να γίνουν τα τεστ κοπώσεως των τραπεζών, μετά η αύξηση κεφαλαίου τους από τις αγορές, και αν αυτό αποτύχει, από τις κυβερνήσεις. Επιπλέον, σημειώνει ότι της αναδιάρθρωσης πρέπει να προηγηθούν όλες οι πιθανές ευρωπαϊκές λύσεις: η επιμήκυνση της αποπληρωμής του δανείου, η μείωση του επιτοκίου, αλλά και η επαναγορά των ελληνικών ομολόγων σε τιμές αγοράς, δηλαδή με haircut 25%. Μόνο το τελευταίο, εκτιμά ο κ. Νταρβάς, θα εξοικονομήσει στην Ελλάδα 10 δισ. ευρώ.

Ερωτώμενος αν θεωρεί πιθανή μια τέτοια συμφωνία στη σύνοδο κορυφής της 25ης Μαρτίου, απαντά ότι είναι «πιο ασφαλής» μία πρόβλεψη για την επιμήκυνση, ενώ στη μείωση του δίνει πιθανότητες 30%-50%. Ο ίδιος σημειώνει όμως ότι μόνο η επιμήκυνση δεν θα βοηθήσει την Ελλάδα, καθώς

το μεγάλο περιθώριο επιπλέον του Ευριβορ με το οποίο δανείζεται -3% για τα πρώτα δύο χρόνια, 4% τα δύο επόμενα- θα καταλήξει να ανεβάσει το επιτόκιο στο 8% (οι προβλέψεις του Bruegel κάνουν λόγο για διπλασιασμό του Ευριβορ μέχρι το 2016, στο 4%). Όπως τονίζει, δεν συμφωνεί με τη θεωρία ότι χρειάζεται υψηλό επιτόκιο ώστε να αποθαρρυνθούν άλλες χώρες να υποπέσουν στα ίδια σφάλματα, σημειώνοντας ότι «η προσφυγή στον μηχανισμό στήριξης συνοδεύεται από τεράστια απώλεια κύρους, και βέβαια από ένα ευρύ φάσμα προϋποθέσεων». Επιπλέον, σημειώνει ότι η Γερμανία αποκομίζει «τεράστιο κέρδος» από τη διαφορά των επιτοκίων που δανείζεται και δανείζει, εκτιμώντας ότι «δεν θα έπρεπε να είναι αυτός ο κύριος στόχος μιας διακρατικής βοήθειας».

Με δεδομένη την αρνητική στάση της τελευταίας, εκτιμά ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα προσπαθήσει να αποφύγει μία ελληνική αναδιάρθρωση για ένα με δύο χρόνια, «μέχρι εκεί που δεν πάει άλλο». Όπως ωστόσο σημειώνει, όσο καθυστερεί η αναδιάρθρωση, τόσο αυξάνεται το μερίδιο του ελληνικού χρέους που κατέχουν το ΔΝΤ και η Ε. Ε., επιβάλλοντας τελικά αναδιάρθρωση με μεγαλύτερο haircut για το υπόλοιπο χρέος. Καθώς δε η εναλλακτική λύση είναι ένα νέο δάνειο, αυτή τη φορά από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Στήριξης, στο οποίο προτείνεται οι ιδιώτες επενδυτές να αναλαμβάνουν μέρος του κόστους διάσωσης, προβλέπει ότι η δυσπιστία της αγοράς για την ικανότητα της Ελλάδας να ανταποκριθεί στις δανειακές της υποχρεώσεις θα συνεχισθεί, με αποτέλεσμα τα επιτόκια της αγοράς να παραμένουν απαγορευτικά υψηλά, όχι μόνο για την κυβέρνηση αλλά και για τις τράπεζες και τις επιχειρήσεις της χώρας, με αρνητικές επιπτώσεις για την ανάπτυξη.

Όσο για την πρόταση του Bruegel για ενίσχυση της τελευταίας, μπορεί να γίνει με ανακατανομή πόρων των διαρθρωτικών ταμείων. Όπως σημειώνει ο κ. Νταρβάς, αυτοί αντιστοιχούν στο 9% του ΑΕΠ και πρέπει να αξιοποιηθούν γρήγορα. Στην παρατήρηση ότι το υψηλό ποσοστό της χρηματοδότησης καθιστά κάτι τέτοιο δύσκολο υπό τις παρούσες συνθήκες, απαντά ότι «αυτό θα μπορούσε να αλλάξει». Σε κάθε περίπτωση, υπογραμμίζει ότι «η ελληνική κυβέρνηση αξίζει την πλήρη αναγνώριση για τις προσπάθειές της, που έχουν οδηγήσει σε μια τεράστια δημοσιονομική προσαρμογή». Όπως δε διευκρινίζει, ακόμη και μετά το haircut, «το πρόγραμμα θα πρέπει να συνεχισθεί χωρίς καμία αλλαγή».

Ο Έλληνας πρωθυπουργός Γιώργος Παπανδρέου εν μέσω των Ευρωπαϊκών ηγετών, στη Σύνοδο Κορυφής στις Βρυξέλλες τον Φεβρουάριο του 2010. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα προσπαθήσει να αποφύγει μία ελληνική αναδιάρθρωση για ένα με δύο χρόνια, «μέχρι εκεί που δεν πάει άλλο», υποστηρίζει ο οικονομολόγος Ζολτ Νταρβάς.

Οι κρίσιμοι σταθμοί στη μετάδοση της κρίσης

Την πεποίθησή του ότι η αποφυγή της μετάδοσης της κρίσης στην Ισπανία θα πρέπει να αποτελεί την άμεση προτεραιότητα της Ευρωζώνης εκφράζει ο οικονομολόγος Αθανάσιος Βαμβακίδης σε έκθεση της Bank of America Merrill Lynch με τίτλο «Η μετάδοση (της κρίσης) από την περιφέρεια της Ευρωζώνης». Η έκθεση αξιολογεί τους κινδύνους μετάδοσης της κρίσης από την περιφέρεια στον πυρήνα της Ευρωζώνης μέσω των άμεσων και έμμεσων διασυνοριακών εκθέσεων των εθνικών τραπεζικών κλάδων, λαμβάνοντας υπ' όψιν στοιχεία από τράπεζες 25 ανεπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών, που αντιστοιχούν στο 77% του παγκόσμιου ΑΕΠ.

Βάσει των άμεσων εκθέσεων των τραπεζών του εξωτερικού στις περιφερειακές οικονομίες της Ευρωζώνης, όπως αυτές προκύπτουν από τα στοιχεία της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών, η έκθεση της BofA Merrill Lynch συμπεραίνει ότι η Ισπανία και η Ιρλανδία είναι συστηματικά πιο σημαντικές από την Ελλάδα και την Πορτογαλία. Και αυτό, διότι οι απαιτήσεις των ξένων τραπεζών στις δύο συγκεκριμένες χώρες υπερβαίνουν κατά πολύ αυτές στην Ελλάδα και την Πορτογαλία. Παράλ-

Άμεση και έμμεση έκθεση ξένων τραπεζών στις αδύναμες χώρες της Ευρωζώνης (απαιτήσεις)

Πηγή: Bank of International Settlements και BofA Merrill Lynch Global Research

ληλα, και οι δύο χώρες θα μπορούσαν να πυροδοτήσουν μετάδοση της κρίσης όχι μόνο εντός της Ευρωζώνης, αλλά και σε χώρες εκτός της νομισματικής ένωσης, με τον συγκεκριμένο κίνδυνο

να χαρακτηρίζεται ως αμελητέο για τις περιπτώσεις της Ελλάδας και της Πορτογαλίας.

Όσον αφορά την περίπτωση της Πορτογαλίας, ο οικονομολόγος εκτιμά ότι αν δεν υπάρξει κάποια σταθεροποίηση στο κόστος δανεισμού της από τις αγορές, τότε η χώρα θα αναγκαστεί σύντομα να ζητήσει τη βοήθεια του προγράμματος στήριξης της Ε. Ε. και του ΔΝΤ. Εκτός αυτού, θεωρεί ότι η πρόσφατη απόφαση του Eurogroup ενάντια στην ενίσχυση των κεφαλαίων του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας αντικατοπτρίζει τις ελπίδες τους για λήξη της κρίσης στην Πορτογαλία. Το σενάριο μετάδοσης της κρίσης πέρα από την περιφέρεια της Ευρωζώνης θα μπορούσε να πυροδοτηθεί και στην περίπτωση που οι τράπεζες των αδύναμων χωρών προχωρούσαν σε σημαντική απομείωση, δηλαδή σε προσπάθεια μείωσης του χρέους τους, προκειμένου να ανταποκριθούν στις πιέσεις χρηματοδότησης. Μετά από προσεκτική εξέταση των αξιώσεων των τραπεζικών συστημάτων των περιφερειακών οικονομιών στον υπόλοιπο κόσμο, ο κ. Βαμβακίδης συμπεραίνει ότι η Ισπανία είναι, με μεγάλη διαφορά από τη δεύτερη, η περισσότερη

συστημική οικονομία στην περιφέρεια της Ευρωζώνης και σε αυτό τον τομέα, καθώς το επίπεδο των απαιτήσεων των τραπεζών της στο εξωτερικό πλησιάζει τα 1,4 τρισ. δολάρια (ένα τρις. ευρώ). Ακολουθεί η Ιρλανδία, ο τραπεζικός κλάδος της οποίας διατηρεί απαιτήσεις 470 δισ. δολ. (336 δισ. ευρώ) στον υπόλοιπο κόσμο, ενώ η Πορτογαλία και η Ελλάδα ακολουθούν από μακριά, με απαιτήσεις που δεν υπερβαίνουν τα 200 δισ. δολ. για την κάθε μία. Οι ανεπτυγμένες ευρωπαϊκές οικονομίες είναι οι περισσότερο εκτεθειμένες σε μία διαδικασία απομείωσης των ισπανικών τραπεζών. Συνεπώς, εκτιμά ότι η Ευρωζώνη πρέπει να εστιάσει το σύνολο των προσπαθειών της για να διασφαλίσει ότι η κρίση των περιφερειακών οικονομιών δεν θα ωττάσει στην Ισπανία, καθώς οι συνέπειες θα μπορούσαν να είναι καταστροφικές εντός και εκτός Ευρωζώνης. Γι' αυτό τον λόγο κρίνει ως επικίνδυνη την προθυμία των χωρών του πυρήνα της Ευρωζώνης, και ιδιαίτερα της Γερμανίας και της Γαλλίας, να ενισχύσουν το ταμείο EFSF, σημειώνοντας ότι αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε απότομες καθοδικές πιέσεις και το ευρώ.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΛΑΦΑΤΗΣ

Διαφορετικές λύσεις για το ίδιο πρόβλημα

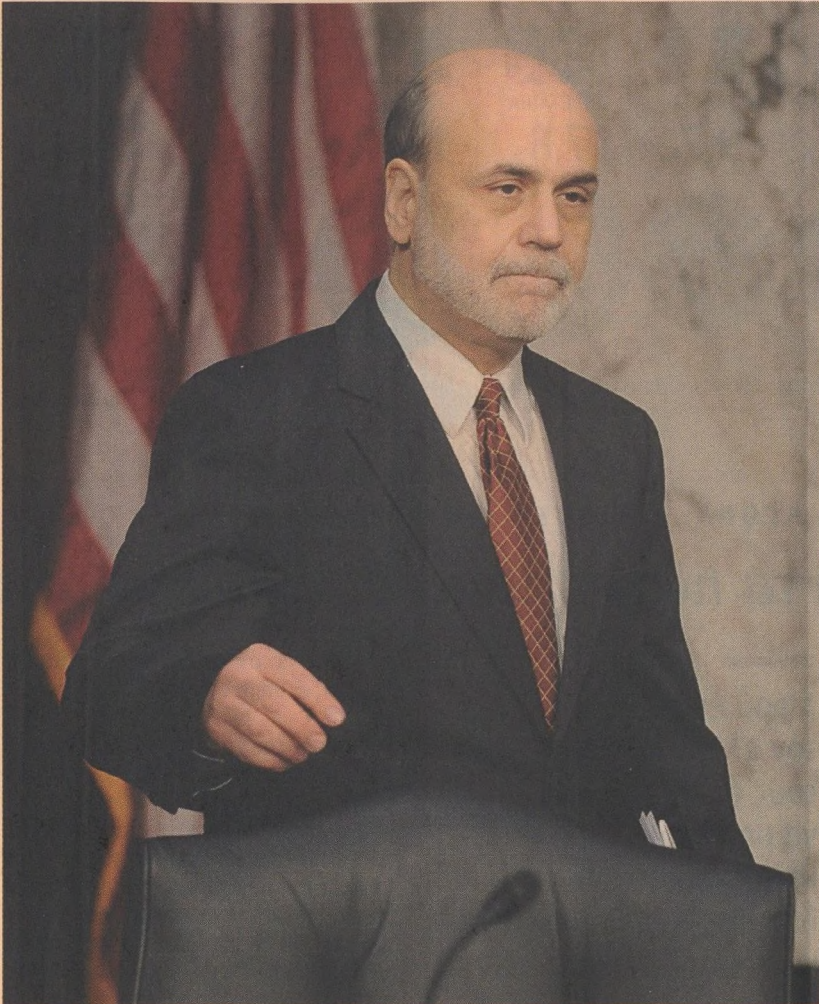
Της ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ

Με την τιμή του πετρελαίου κοντά στα όρια αντοχής της παγκόσμιας οικονομίας και την κρίση στη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική να την εξωθεί ανοδικά, ο κίνδυνος του πληθωρισμού αποτελεί λόγο ανησυχίας για την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) και για την αμερικανική Federal Reserve. Δεδομένου, όμως, ότι η ΕΚΤ, πρώτη ανάμεσα στις πέντε μεγαλύτερες κεντρικές τράπεζες του κόσμου, προετοιμάζει για άμεση αύξη-

Η ΕΚΤ εξακολουθεί να χορηγεί ρευστότητα και να αγοράζει ομόλογα. Αντίθετα, η Fed καταγράφει τον κίνδυνο του πληθωρισμού αλλά με λιγότερη ανησυχία και δεν σπεύδει να μιλήσει για αύξηση επιτοκίων.

ση των επιτοκίων, το ευρώ ενισχύθηκε μέσα στην εβδομάδα πλησιάζοντας τα 1,40 δολάρια.

Η ΕΚΤ υπόσχεται «προσεκτική παρακολούθηση» των πληθωριστικών πιέσεων, έστω κι αν διατηρεί προς το παρόν αμετάβλητα τα επιτόκια στο ιστορικά χαμηλό επίπεδο του 1%. Εκτιμώντας, πάντως, πως η οικονομία της Ευρωζώνης χρήζει ακόμη στήριξης, διατηρεί τα έκτακτα μέτρα τα οποία έχει επιστρατεύσει από την αρχή της χρηματοπιστωτικής κρίσης: εξακολουθεί να χορηγεί απεριόριστη ρευστότητα στις ευρωπαϊκές τράπεζες και συνεχίζει το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων. Η αμερικανική κεντρική τράπεζα, αντιθέτως, καταγράφει μεν τον κίνδυνο του πληθωρισμού, αλλά με λιγότερη ανησυχία - αν κρίνει τουλάχιστον κανείς από τις δηλώσεις του προέδρου της, Μπεν Μπερνάνκι. Ετσι, δεν σπεύδει να μιλήσει για αύξηση επιτοκίων. Μολονό-

Ο πρόεδρος της αμερικανικής Federal Reserve Μπεν Μπερνάνκι.

τι δε ο κ. Μπερνάνκι υπεραμύνεται του προγράμματος αγοράς ομολόγων, κάποια στελέχη της ζητούν τη διακοπή του τον Ιούνιο.

Η ΕΚΤ αιφνιδιάσε τις αγορές που θεωρούσαν βέβαιο ότι τα επιτόκια θα παραμείνουν καθλωμένα μέχρι το δεύτερο εξάμηνο του έτους στα ιστορικά χαμηλά επίπεδα του 1% στα οποία βρίσκεται από τον Μάιο του 2009. Οι δηλώσεις του προέδρου της, Ζαν-Κλοντ Τρισέ, ήταν ενδεικτικές της ανησυχίας για την κλιμάκωση των πληθωριστικών πιέσεων. Με δεδομένο ότι από τον Φεβρουάριο ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη έχει επιταχυνθεί στο 2,4%, ο κ. Τρι-

σέ επικαλέσθηκε τις προβλέψεις της ίδιας της Τράπεζας για περαιτέρω επιτάχυνσή του στο 2,6% μέσα στο 2011. Αφήνοντας, άλλωστε, να διαφανεί η ανησυχία του για τις επιπτώσεις της κούρσας του πετρελαίου, τόνισε πως ραμεινουν καθλωμένα μέχρι το δεύτερο εξάμηνο του έτους στα ιστορικά χαμηλά επίπεδα του 1% στα οποία βρίσκεται από τον Μάιο του 2009. Οι δηλώσεις του προέδρου της, Ζαν-Κλοντ Τρισέ, ήταν ενδεικτικές της ανησυχίας για την κλιμάκωση των πληθωριστικών πιέσεων. Με δεδομένο ότι από τον Φεβρουάριο ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη έχει επιταχυνθεί στο 2,4%, ο κ. Τρι-

σέ επικαλέσθηκε τις προβλέψεις της ίδιας της Τράπεζας για περαιτέρω επιτάχυνσή του στο 2,6% μέσα στο 2011. Αφήνοντας, άλλωστε, να διαφανεί η ανησυχία του για τις επιπτώσεις της κούρσας του πετρελαίου, τόνισε πως ραμεινουν καθλωμένα μέχρι το δεύτερο εξάμηνο του έτους στα ιστορικά χαμηλά επίπεδα του 1% στα οποία βρίσκεται από τον Μάιο του 2009. Οι δηλώσεις του προέδρου της, Ζαν-Κλοντ Τρισέ, ήταν ενδεικτικές της ανησυχίας για την κλιμάκωση των πληθωριστικών πιέσεων. Με δεδομένο ότι από τον Φεβρουάριο ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη έχει επιταχυνθεί στο 2,4%, ο κ. Τρι-

ς βενζίνης και των εμπορευμάτων. Ειδικότερα για την τιμή του πετρελαίου παραδέχθηκε πως μπορεί να αποβεί επιζήμια, υποδουλιζοντας τον πληθωρισμό και υπονομεύοντας την ανάπτυξη. Ο ίδιος θεωρεί, όμως, πιθανότερη «μια παροδική και ήπια άνοδο των τιμών καταναλωτή». Η συγκρατημένη αισιοδοξία του είναι ως ένα βαθμό δικαιολογημένη, καθώς στις ΗΠΑ ο δομικός πληθωρισμός, από τον οποίο εξαιρούνται οι εμεταβλητές τιμές της ενέργειας και των τροφίμων, παραμένει σε επίπεδα κάτω του στόχου του 2% και συγκεκριμένα γύρω στο 1,6%. Αυτό βέβαια αφορά μόνον τον δομικό πληθωρισμό, και όπως επισημαίνει δημοσίευμα της Financial Times, η επιμονή της Fed να επικεντρώνεται σε αυτόν προκαλεί αντιδράσεις από μερίδα οικονομικών αναλυτών και παραγόντων της αγοράς που την καλούν να μιμηθεί τη συλλογιστική της ΕΚΤ. Η βρετανική εφημερίδα επικαλείται μάλιστα επιχείρημα του διακεκριστού καρτοφυλακίου Pimco Μοχάμεν Ελ-Εριάν, του μεγαλύτερου hedge fund στον κόσμο, πως οι επενδυτές δεν ανέχονται την ιδέα να διαβρωθεί η αξία των τοποθετήσεών τους από τον συνολικό πληθωρισμό, ενώ η Fed θα ασχολείται με τον δομικό.

Σε ό,τι αφορά το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων ύψους 600 δισ. δολ., ο κ. Μπερνάνκι τόνισε την περασμένη εβδομάδα πως οι αγορές ομολόγων είναι απαραίτητες για να περιφρουρήσουν την ανάπτυξη που το δ' τρίμηνο του περασμένου έτους έφθασε στο 2,8%. Την άποψή του δεν συμμερίζονται, όμως, δύο στελέχη της Fed: ο Ντέβιν Λόκκαρντ, πρόεδρος της Fed στην Ατλάντα και ο Τσαρλς Πλόσερ, ομόλογός του στη Φιλαδέλφεια, δηλώνουν πως δεν βλέπουν πλέον τη χρησιμότητα του προγράμματος αγοράς ομολόγων ύψους 600 δισ. δολαρίων. Όπως, πάντως, επισημαίνουν οικονομικοί αναλυτές, για να αποφασίσουν οι κεντρικοί τραπεζίτες των ΗΠΑ στις 15 Μαρτίου τον τερματισμό του επίμαχου προγράμματος, θα πρέπει να είναι βέβαιοι πως η οικονομία είναι αρκετά ισχυρή και μπορεί να αντέξει υψηλότερα μακροπρόθεσμα επιτόκια.

Οι τιμές των εμπορευμάτων βρίσκονται στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων δύο και πλέον ετών. Το βαμβάκι έχει καταγράψει ιστορικό ρεκόρ, καθώς τα αποθέματά του εξαντλούνται.

Ξέφρενη «κούρσα» στις τιμές των εμπορευμάτων

Ενώ το πετρέλαιο συνεχίζει την ανοδική του πορεία, με το Brent να βρίσκεται πάνω από τα 116 δολάρια το βαρέλι, οι τιμές των εμπορευμάτων βρίσκονται στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων δύο και πλέον ετών. Το βαμβάκι έχει καταγράψει ιστορικό ρεκόρ, καθώς τα αποθέματά του εξαντλούνται αλλά και το κακάο έχει εκτιναχθεί στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων 32 ετών εξαιτίας της πολιτικής κρίσης στην Ακτή Ελεφαντοστού, τη σημαντικότερη χώρα παραγωγής του. Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο προειδοποιεί πως οι τιμές των τροφίμων θα παραμείνουν σε υψηλά επίπεδα, επειδή ενδέχεται να χρειαστούν χρόνια για να αυξηθεί η παραγωγή. Όπως αναφέρει η υπηρεσία Γεωφύμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO), μάλιστα, τον Φεβρουάριο ο δείκτης τιμών των τροφίμων έφθασε σε νέα επίπεδα ρεκόρ.

Σε ανοδική πορεία παραμένει και ο χρυσός για πέμπτη συνεχόμενη εβδομάδα, καταγράφοντας την πλέον παρατεταμένη περίοδο συνεχούς ενίσχυσής του. Το μέταλλο εξακολουθεί να προσελκύει τους επενδυτές εν μέσω εντεινόμενης ανασφάλειας. Η τιμή άμεσης παράδοσης του

χρυσού έφθασε την Παρασκευή στα 1.418,46 δολ. η ουγγιά στο χρηματιστήριο Εμπορευμάτων του Λονδίνου. Είχε προηγηθεί την Τετάρτη 2 Μαρτίου η εκτίναξη του στα 1.440,32 δολάρια που ήταν το ιστορικό του ρεκόρ. Γενικότερα τα μέταλλα σημείωσαν άνοδο τον Φεβρουάριο εξαιτίας θετικών στοιχείων στον κλάδο της μεταποίησης στην Κίνα, με το ασήμι να καταγράφει άλμα 20% στη διάρκεια του μηνός. Την ίδια στιγμή η προθεσμιακά συμβόλαιο βαμβακιού για παράδοση Μαΐου έφθαναν στα 2,127 δολάρια η λίβρα στην αγορά της Νέας Υόρκης και το κακάο παράδοσης Μαΐου στα 3.747 δολάρια ο μετρικός τόνος στην πλατφόρμα ICE της Νέας Υόρκης, πολύ κοντά στα υψηλότερα επίπεδα από τον Ιανουάριο του 1979. Η τιμή του αραβοσίτου εκτινάχθηκε κατά 92% το 2010, καθώς η αυξανόμενη ζήτηση για την παραγωγή ζωοτροφών και αιθανόλης στις ΗΠΑ περιορίσε τα παγκόσμια αποθέματα στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων 37 ετών. Στο ίδιο χρονικό διάστημα εκτινάχθηκαν οι τιμές των σιτηρών κατά 65% εξαιτίας της ξηρασίας και των πυρκαγιών που έπληξαν την παραγωγή σε Ρωσία και Ανατολική Ευρώπη.

Η γερμανική ηγεμονία φοβίζει την Ε.Ε.

Εν όψει δύο κρίσιμων Συνόδων Κορυφής, η Ευρωζώνη βρίσκεται μπροστά σε δίλημμα για τον οικονομικό της προσανατολισμό

Του **STEPHEN CASTLE**
THE NEW YORK TIMES

Επί δεκαετίες οι Γερμανοί εύχονταν να γίνουν λίγο περισσότερο Ευρωπαίοι, και ήταν πολύ προσεκτικοί ώστε να μην φαίνονται αυταρχικοί απέναντι στους συμμάχους τους στην Γηραιά Ηπειρο. Ωστόσο, σήμερα η κυβέρνηση του Βερολίνου επιθυμεί η Ευρώπη να μοιάσει περισσότερο στη Γερμανία και οι θερμοκρασίες ανεβαίνουν. Η Γερμανίδα καγκελάριος Άγκελα Μέρκελ με την υποστήριξη του Γάλλου προέδρου Νικολά Σαρκοζί ζήτησε από τις χώρες-μέλη της Ευρωζώνης να συμπεριληφθεί στη διαδικασία, που οδήγησε στη συμφωνία, είναι εξευτελιστικό. Διακουβένονται, πάντως, περισσότερα από τα «εγώ» των Ευρωπαίων ηγετών. Η Γερμανία καθιστά το επονομαζόμενο Σύμφωνο Ανταγωνιστικότητας το τίμημα για να αποδεχθεί την επέκταση του ταμείου διάσωσης της Ευρωζώνης.

Σύμφωνα με όσα έχουν γίνει γνωστά, η Γερμανία επιδιώκει την κατάρθρωση της τιμαριθμικής προσαρμογής των μισθών, την αμοιβαία αναγνώριση προσόντων, μία κοινή βάση υπολογισμού της φορολογίας

νπouxία τους, η οποία πυροδοτείται από τη διογκούμενη αυτοπεποίθηση της Γερμανίας, της πολυπληθέστερης και οικονομικά ισχυρότερης χώρας της Ευρώπης. Η Γερμανία από την πλευρά της φοβάται ότι θα καταλήξει να πληρώνει «τα σπασμένα των άλλων». Εάν αποφασίσει να θέσει δυναμικότερα τη σφραγίδα της στην οικονομική πολιτική, θα υπάρξουν συνέπειες για την ευρωπαϊκή ενοποίηση, τη σχετική επιρροή των μικρότερων χωρών της Ευρωζώνης και για τις χώρες εκτός αυτής. Επιπλέον, όχι μόνο για τις μικρότερες χώρες αλλά και για την ίδια τη Γαλλία εγείρεται ένα θεμελιώδες ερώτημα συνδεδεμένο με την ιστορία και φορτισμένο με συναισθήματα: είναι έτοιμη η υπόλοιπη Ευρώπη να δεχθεί μία εμφανή ηγεσία της Γερμανίας;

Οικοδομημένη στα ερείπια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, η ευρωπαϊκή ε-

Η κ. Α. Μέρκελ, με την υποστήριξη του Ν. Σαρκοζί ζητάει γερμανικού τύπου δημοσιονομική πειθαρχία και συγκράτηση μισθών.

νοποίηση επί χρόνια θεωρείτο ως η ανενπίσημη συμφωνία μεταξύ της ηττημένης επιδρομής Γερμανίας και της Γαλλίας, του κατακτημένου θύματος. Η Γερμανία συνεργαζόμενη με τη Γαλλία ανέκτησε διεθνώς τον σεβασμό, με αντάλλαγμα τη χρηματοδότηση της ευρωπαϊκής ενοποίησης και την υπαγωγή του εθνικού της συμφέροντος στο γενικό καλό, στο πλαίσιο της Ε. Ε. και του ΝΑΤΟ.

Όμως, οι παλιές βεβαιότητες μεταβάλλονται. Ο πρωθυπουργός του Λουξεμβούργου Ζαν-Κλοντ Γιουνκέρ διαμετρικήθηκε, γιατί πληροφορήθηκε τα σχέδια του Βερολίνου από τις εφημερίδες, ενώ ο Πολωνός ομολόγος του Ντόναλντ Τασκ είπε πως το να μη συμπεριληφθεί στη διαδικασία, που οδήγησε στη συμφωνία, είναι εξευτελιστικό. Διακουβένονται, πάντως, περισσότερα από τα «εγώ» των Ευρωπαίων ηγετών. Η Γερμανία καθιστά το επονομαζόμενο Σύμφωνο Ανταγωνιστικότητας το τίμημα για να αποδεχθεί την επέκταση του ταμείου διάσωσης της Ευρωζώνης.

Σύμφωνα με όσα έχουν γίνει γνωστά, η Γερμανία επιδιώκει την κατάρθρωση της τιμαριθμικής προσαρμογής των μισθών, την αμοιβαία αναγνώριση προσόντων, μία κοινή βάση υπολογισμού της φορολογίας

των επιχειρήσεων, προσαρμογή των συνταξιοδοτικών συστημάτων, εθνικό σύστημα διαχείρισης κρίσεων για τις τράπεζες και νέα νομοθετικά μέτρα, ώστε να δεσμεύονται οι χώρες για αυστηρές δημοσιονομικές πολιτικές. Οι φόβοι ενός γαλλο-γερμανικού διευθυντηρίου δεν είναι καινούργιοι. Απλώς, σήμερα το Βερολίνο δεν κρύβεται πλέον πίσω από το Παρίσι.

Πέρυσι, κατά την παρατεταμένη κρίση κρέους, η κ. Μέρκελ βρισκόταν ως επί το πλείστον εν αμύνη, απρόθυμη να εγκρίνει σχέδιο διάσωσης της Ευρωζώνης μέχρι την τελευταία στιγμή, όταν πλέον μπορούσε να ισχυριστεί στους Γερμανούς ότι ήταν αναγκαία η δράση για να σωθεί το νόμισμα. Φέτος, ωστόσο, που αποφάσισε να κινηθεί αντί να καθυστερεί, η πρωτοβουλία της περιεπλάκη από την απόφαση του Γερμανού κεντρικού

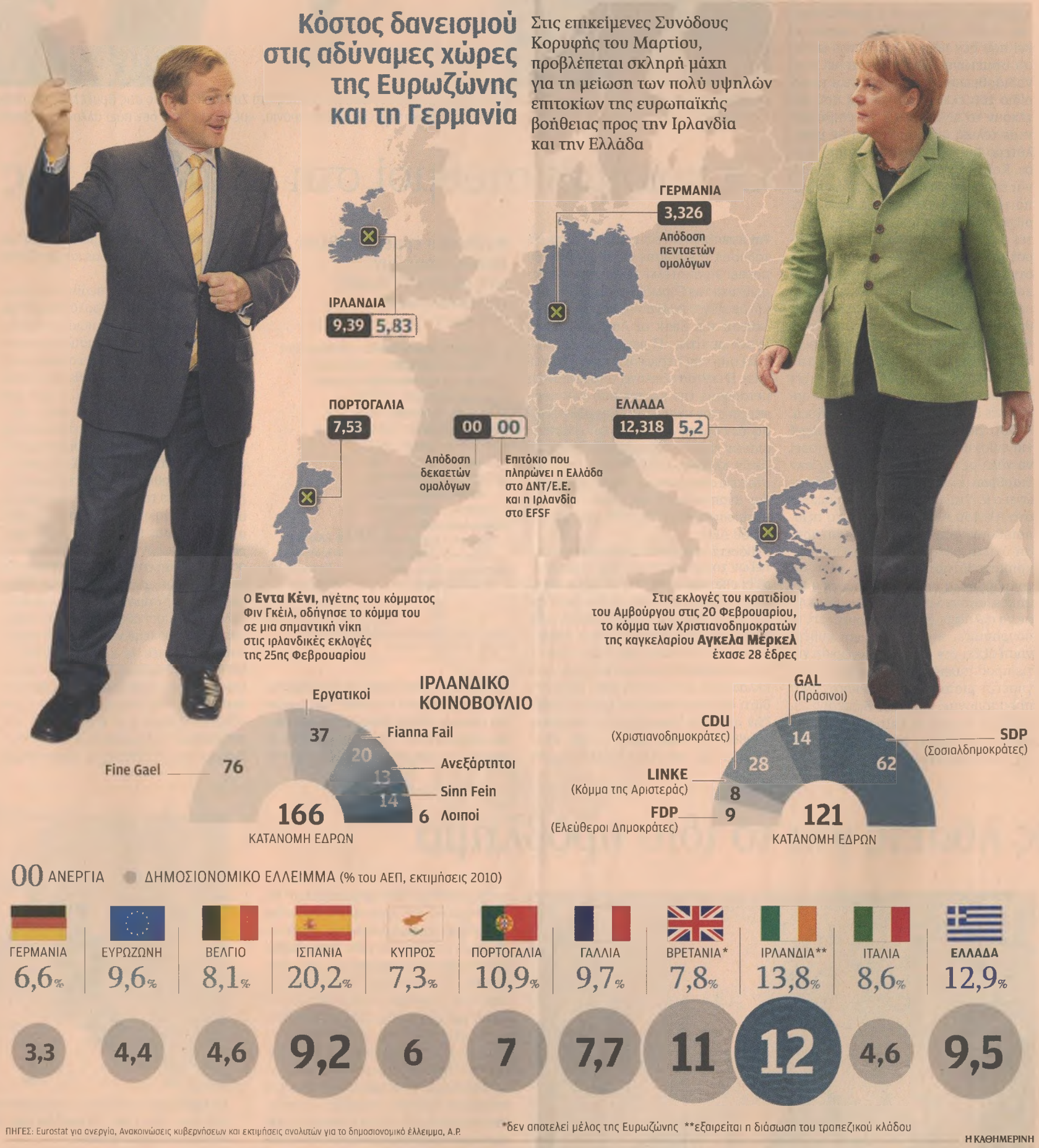
τραπεζίτη Αξελ Βέμπερ να αποσυρθεί από τον αγώνα διαδοχής για την προεδρία της ΕΚΤ.

Η αυτοπεποίθηση της Γερμανίας εντείνει την ανησυχία των Βρυξελλών λόγω της αποδεδειγμένης έλλειψης εμπιστοσύνης της κ. Μέρκελ προς την Κομισιόν. Σε πρόσφατη ομιλία της στην Μπριζ μίλησε για τη διακυβερνητική μέθοδο ενοποίησης αντί της μεθόδου της «κοινότητας», με επικεφαλής την Κομισιόν και συμπεριλαμβανομένου του Ευρωκοινοβουλίου. «Η ιστορία μάς επιπράζει», σημειώνει ο πρώην υπουργός Ευρωπαϊκών Υποθέσεων της Ολλανδίας, Φρανς Τίμερμανς. «Στην Ολλανδία πάντα λέγαμε ότι πρέπει να λάβει η Γερμανία τη σωστή της θέση ως γηγίς της Ευρώπης, αλλά όταν αυτό γίνεται, αντιδρούμε με τον παλιό τρόπο, λέγοντας “δεν εννοούσαμε αυτό”».

Πολιτικές επιπλοκές σε Ιρλανδία και Γερμανία

Οι εκλογικές εξελίξεις σε Ιρλανδία και Γερμανία επηρεάζουν αρνητικά τα περιθώρια διαπραγματεύσεων των Ευρωπαίων ηγετών και θέτουν υπό αμφισβήτηση την εξεύρεση συνολικής συμφωνίας για την κρίση κρέους της Ευρωζώνης στις επικείμενες κρίσιμες Συνόδους Κορυφής των ηγετών της Ε.Ε. Τα βλέμματα θα είναι στραμμένα στις Βρυξέλλες τόσο στις 11 Μαρτίου, όταν θα διεξαχθεί η έκτακτη Σύνοδος Κορυφής της Ευρωζώνης, όσο και στο διήμερο 24-25 Μαρτίου, όπου η Ε.Ε. αναμένεται να λάβει τις τελικές αποφάσεις για το σχέδιο στήριξης των καταχρεωμένων χωρών. Οι αναλυτές προειδοποιούν ότι ένα απογοητευτικό αποτέλεσμα θα τροφοδοτήσει τις αμφιβολίες της αγοράς για τη δημοσιονομική βιωσιμότητα των προβληματικών οικονομικών της Ευρωζώνης, απειλώντας έτσι με μετάδοση της κρίσης σε μεγαλύτερες οικονομίες της Ένωσης.

Ωστόσο, ο πίκυς των προσδοκιών τοποθετείται πλέον πιο χαμηλά, λόγω πολιτικών εμποδίων που δεν είναι εύκολο να αμεληθούν. Στη Γερμανία, πρόκειται για τα απανωτά πλήγματα που έχει υποστεί ο κυβερνητικός συνασπισμός της Άγκελα Μέρκελ, η οποία τηρεί σκληρή στάση όσον αφορά την επαναδιαπραγμάτευση των όρων των πακέτων στήριξης, απορρίπτοντας τα αιτήματα για μείωση των επιτοκίων ή την αγορά ομολόγων από τον ευρωπαϊκό μηχανισμό στήριξης. Η στάση της κ. Μέρκελ απορρέει από τη βαριά ήττα που υπέστη το κόμμα της στο Αμβούργο τον προηγούμενο μήνα, ενώ η θέση της αποδυναμώθηκε περαιτέρω ύστερα από το πρόσφατο σκάνδαλο της παραίτησης του υπουργού Άμυνας της χώρας, Καρλ Θιοντορ Ζου Γκούτενμπεργκ, λόγω των κατηγοριών ότι ένα μεγάλο μέρος του διδακτορικού του ήταν αποτέλεσμα λογοκλοπής. Εκτός αυτού, η καγκελάριος αντιμετωπίζει μόλις δύο μέρες μετά τη Σύνοδο Κορυφής της 25ης Μαρτίου την κρίσιμη εκλογική αναμέτρηση στο γερμανικό κρατίδιο της Βάδης-Βυρτεμβέργης, όπου το κόμμα των Χριστιανοδημοκρατών κυβερνά από το 1953. Οι δημοσκοπήσεις κάνουν λόγο για μάχη που θα κριθεί στο νήμα.

Αλλαγή σκηνικού ύστερα από 80 χρόνια

Η συσσωρευμένη οργή του μέσου Ιρλανδού πολίτη μέσα στην τελευταία διετία εκτονώθηκε, τελικά, στις γενικές εκλογές της προηγούμενης Παρασκευής. Η «μεγαλειώδης» ήττα του κυβερνώντος κόμματος Φιάνα Φέιλ αποτελεί κομβικό σημείο στην πολιτική ιστορία της χώρας, τόσο μεγάλης σημασίας όσο ήταν η πρώτη νίκη της παράταξης το 1932. Επί μια 80ετία, το εθνικιστικό Φιάνα Φέιλ διαμόρφωσε τη σύγχρονη Ιρλανδία. Ως εκ τούτου, το αποτέλεσμα των τελευταίων εκλογών ήταν μια ταπεινωτική ήττα.

Όμως, η παγίδευση της Ιρλανδίας σε βαθιά οικονομική κρίση και εν συνεχεία σε ένα αυστηρό δανειοδοτικό πρόγραμμα, ύψους 85 δισ. ευρώ, με επίμονες και ραγδαίες μεταρρυθμίσεις υπό την αυστηρή παρακολούθηση της Ε.Ε. και του ΔΝΤ προκάλεσαν την αγανάκτηση των Ιρλανδών. Το Φιάνα Φέιλ έχασε τα δύο τρίτα των εδρών στο Κοινοβούλιο, από τις 78 στις 20, για να υποβαθμιστεί στην τρίτη θέση της κοιμματικής κατάταξης.

Για το Φιν Γκέιλ, το κεντροδεξιό κόμμα, οι τελευταίες εκλογές ήταν η μεγαλύτερη επιτυχία στην ιστορία του. Ήταν, επιπλέον, ένας θρίαμβος του επικεφαλής του κόμματος, Εντα Κένι, πρώην δασκάλου και μακροβιότερου μέλους του Κοινοβουλίου. Μόλις προ οκτώ μηνών νίκησε στις εκλογές του κόμματος πολύ ισχυρότερος αντιπάλους. Προ εννέα ετών κληρονόμος ένα αποκαρδιωμένο κόμμα, αυξάνοντας έκτοτε τις θέσεις στο Κοινοβούλιο από 31 σε 76. Κατέχει πλέον διπλάσια ισχύ από το Εργατικό Κόμμα, με το οποίο θα μοιραστεί τη διακυβέρνηση της χώρας.

Η πρώτη δοκιμασία του κ. Κένι θα είναι η σύνοδος κορυφής της Ε.Ε. στα τέλη του μηνός. Εκεί θα αποπειραθεί να διασφαλίσει ευνοϊκότερους όρους του δανείου της Ε.Ε. και του ΔΝΤ, διεκδικώντας, κυρίως, χαμηλότερο επιτόκιο. Οι πιθανότητες επιτυχίας του κ. Κένι είναι μικρές, ενώ θα πρέπει να αποκρούσει πιέσεις για αύξηση του συντελεστή φορολόγησης των επιχειρήσεων από το 12,5%, που είναι ο χαμηλότερος, και άρα ελκυστικός, στην Ε.Ε.

Νέα διαπραγμάτευση

Σημαντικό ρόλο στην έκβαση των διαπραγματεύσεων εν όψει των δύο κρίσιμων ευρωπαϊκών Συνόδων Κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που θα πραγματοποιηθούν στις Βρυξέλλες στις 11 και 24-25 Μαρτίου, αναμένεται να διαδραματίσει και η στάση που θα τηρήσει ο εκτός απρόοπτου νέος πρωθυπουργός της Ιρλανδίας, Εντα Κένι. Το κατά πολλούς αναμενόμενο αποτέλεσμα των εκλογών της χώρας, που σηματοδότησε την πρώτη εκλογική ήττα της βέρνησης της Ευρωζώνης μετά τη ζέσησση της κρίσης, θα οδηγήσει στον σχηματισμό κυβερνητικού συνασπισμού μεταξύ των νικητών του κόμματος Φιν Γκέιλ και των Εργατικών. Ο κ. Κένι έχει εκφράσει από τον προεκλογικό αγώνα την πρόθεσή του να διαπραγματευτεί τους «σκληρούς», όπως χαρακτηρίζεται, όρους που συνοδεύουν το δάνειο ύψους 85 δισ. δολαρίων που έλαβε τον Νοέμβριο από την Ε.Ε. και το ΔΝΤ. Σε αυτό το αίτημα αντιδρά όμως η Γερμανίδα καγκελάριας Άγκελα Μέρκελ. Όπως σημειώνει το περιοδικό Economist, το αποτέλεσμα των μεταξεί των διαπραγματεύσεων θα καθορίσει, σε μεγάλο βαθμό, τη μορφή του μόνιμου Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης.

Το τραπεζικό τσουνάμι και η χρηματοπιστωτική κρίση δεν τα παρήρουν, όπως τις οικονομίες της Ευρωζώνης και άλλων χωρών. Τα μεγαλύτερα αμερικανικά κερδοσκοπικά κεφάλαια, αυτά τα διαβόητα hedge funds, στοιχημάτισαν συντονισμένα (και ορθώς, όπως αποδείχθηκε) στην κρίση κρέους της Ευρωζώνης εξασφαλίζοντας υψηλές αποδόσεις στους πελάτες τους. Να τα ρίξουμε στην πυρά; Όχι βέβαια. Αρκεί να είσαι πελάτης τους και όχι πολίτης των χωρών αυτών. Ο πιο διάσημος και ιδιαίτερα ευφυής δισεκατομμυριούχος-κερδοσκόπος στον κόσμο, βραβισμένος καταγωγής από την Ουγγαρία, που η οικογένειά του μετανάστευσε στην Αμερική μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, εξακολουθεί να παράγει κέρδη για τους πελάτες του. Από το 1973 που ο Τζορτζ Σόρος δημιούργησε το Quantum Fund, έχει κερδίσει για τους πελάτες του 35 δισ. δολάρια (μη συμπεριλαμβανομένων των προμηθειών) στο σύνολο των 182 δισ. δολαρίων που έχουν κερδίσει τα 10 κορυφαία hedge funds στον κόσμο από την ίδρυσή τους. Μόνο στο δεύτερο εξάμηνο του περασμένου έτους επέφεραν κέρδη στους πελάτες τους της τάξεως των 28 δισ. δολαρίων, κατά 2

δισ. δολάρια περισσότερα από τις συνολικές αποδόσεις που εξασφάλισαν, αντιστοίχως, οι τραπεζικοί κολοσσοί Goldman Sachs, Citigroup, Morgan Stanley, Barclays και HSBC στους επενδυτές τους, σύμφωνα με τα στοιχεία των Financial Times. Όμως, οι εταιρείες διαχείρισης κεφαλαίων αντιστάθμισης κινδύνου (όπως αποκαλούνται τα hedge funds), είναι οι βασικοί παίκτες στην αγορά των credit default swaps (CDS). Ορισμένα από αυτά τα hedge funds έκτισαν μεγάλες θέσεις, όταν ακόμη τα ελληνικά CDS ήταν φθηνά. Έτσι, όταν οι τιμές τους υπερδιπλασιάστηκαν, έβγαλαν τρελά λεφτά. Όταν το κόστος ασφάλισης του κρέους της Ελλάδας ή της Ιρλανδίας ή των λοιπών... αυξάνεται, έμμεσα αρκετά funds πωλούν ομόλογα, αυξάνοντας έτσι τόσο το κόστος δανεισμού της χώρας όσο -κυρίως- και τον συστημικό κίνδυνο. Αφού έκαναν τον ελληνικό λαό και τους άλλους λαούς να ματώσουν, αλλά θησαύρισαν οι ίδιοι -κυρίως οι Αμερικανοί μεγαλοκερδοσκόποι- δεν πρέμπαν.

Συνεχίζουν τα hedge funds να στοιχηματίζουν με το δάκτυλο στη σκανδάλη, στη χρεοκοπία. Όσο απα-

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΓΟΡΑ. ΑΝΑΛΥΣΗ από τη ZEZA ΖΗΚΟΥ

Τα κράτη πτωχεύουν, αλλά τα hedge funds αυγατίζουν τα κέρδη τους

Αφού έκαναν τον ελληνικό και τους άλλους λαούς να ματώσουν, αλλά θησαύρισαν οι ίδιοι, δεν πρέμπαν. Συνεχίζουν να στοιχηματίζουν στη χρεοκοπία της Ελλάδας...

ραϊτήτητα και ορθή να είναι η δημοσιονομική προσαρμογή της χώρας μας, δεν λύνει το μεγάλο πρόβλημα του τεράστιου δημόσιου κρέους. Όπως κυνικά ομολογεί ο Τζορτζ Σόρος η αγορά των CDS ευνοεί αυτούς που επενδύουν στη χρεοκοπία (ενός κράτους ή μιας εταιρείας): αν δικαιωθούν κερδίζουν, αν όχι δεν χάνουν. Όσο περισσότερο επενδύουν, τόσο υψηλότερα ανεβάζουν το κόστος δανεισμού για τον στόχο στον οποίο έχουν επιτεθεί, οπότε και τόσο πιθανότερα κάνουν τη χρεοκοπία του. Αυτό σημαίνει ότι εάν η Ελλάδα δεν μπορεί να αποπληρώσει τα χρέη της,

σε αυτούς στους οποίους ανήκουν τα swaps θα βγουν κερδισμένοι. Τόσο απλό.

Ενας άλλος έμπειρος μάντζερ του χρηματοπιστωτικού τομέα (άλλοτε γενικός σύμβουλος του αμερικανικού LTCM, η κατάρρευση του οποίου το 1998 παρ' ολίγον να είχε προκαλέσει παγκόσμια κρίση από τότε) την παρομοιάζει με τη μεζιάνικη κούκλα Πινιάτα, που τα παιδιά χτυπούν με ζύλα ώσπου να σπάσει και να αρπάξουν τις καραμέλες που είχε μέσα της, όπου στη θέση της Πινιάτα βρίσκεται η Ελλάδα και οι λοιπές... και στη θέση των παιδιών τράπεζες και επενδυτικά κεφάλαια που την κοπανάνε.

Απλώς, να θυμίσω στους αναγνώστες της στήλης μου πως, τον Σεπτέμβριο του 1998 ήταν η Ρωσία που έδωσε το καίριο χτύπημα, καθώς είχε προηγηθεί η κρίση της ΝΑ Ασίας το 1997, στο πλαίσιο τότε 6 ετών Long-Term Capital Management (LTCM). Μέσα σε μια νύχτα ο Άλαν Γκρίνσπαν απέτρεψε τη χρεοκοπία του, κορηνάστρας αμέσως κεφάλαια ύψους 3,75 δισ. δολαρίων, καθώς είχε κλυδωνιστεί το τραπεζικό σύστημα της Αμερικής και η Wall Street! Οι πλούσιοι ιδρυτές του LTCM, μεταξύ των οποίων δύο

Αμερικανοί καθηγητές τιμηθέντες με Νομπελ Οικονομίας, οι Μυρόν Σκολες και Robert Merton, και ένας πρώην τραπεζίτης, ο αντιπρόεδρος της Fed, David Mullins, χρεοκόπησαν.

Τότε η Ρωσία εξαναγκάστηκε να κηρύξει παύση πληρωμών, «τσοκίζοντας» όμως στα χρέη τα hedge funds και βυθίζοντας σε πρόσθετες απώλειες δισεκατομμυρίων δολαρίων τους διάφορους κερδοσκόπους. Με συνέπεια να γκρεμιστεί και το LTCM, το μεγαλύτερο στον κόσμο αμερικανικό κερδοσκοπικό hedge fund, που διαχειριζόταν στοιχεία ενεργητικού ύψους 100 δισ. δολαρίων. Επίσης, τιμωρήθηκε και ο Τζορτζ Σόρος στην κρίση της Ρωσίας χάνοντας 2 δισ. δολάρια.

Τόσους, ο ισχυρότερος μεταξύ των κορυφαίων επενδυτών στον κόσμο, ο Τζιμ Ρόττσερς, όχι μόνο θεωρεί ότι η Ελλάδα θα πτωχεύσει, αλλά και ότι η Ευρωζώνη δεν θα υπάρξει σε 15 χρόνια. Όπως δήλωσε χαρακτηριστικά, «είχαμε και στο παρελθόν νομισματικές ζώνες που δεν επιβίωσαν». «Εγώ θα άφηνα την Ελλάδα να πτωχεύσει, διότι μόνο τότε θα θεωρήσουν όλοι ότι το ευρώ είναι ένα σοβαρό νόμισμα», υποστηρίζει. Αυτό.